Аналитичен доклад

Проучване и анализ за идентифициране на заинтересованите страни от разработване и изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие на територията на МИГ «Белово, Септември, Велинград», и за установяване на техните потребности

Съдържание

Списък на фигури и таблици 3
Раздел 1: Идентифициране на групите заинтересовани страни от разработване и изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие на територията на МИГ «Белово, Септември, Велинград» 4
1. Идентифициране на заинтересованите страни 4
2. Анализ на интересите на заинтересованите страни 15
Раздел 2: Проучване и анализ за установяване на потребностите на групите заинтересовани страни от разработване и изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие на територията на МИГ "Белово, Септември, Велинград" 21
Цели на проучването 21
Обхват на проучването 21
Подходи за проучване и анализ на потребностите на местните общности на територията на миг 22
Характеристика на анкетираните заинтересовани страни 23
Основни проблеми, идентифицирани от заинтересованите страни, за развитие на територията. 26
Приоритети и цели на Стратегията за Водено от общностите местно развитие 31
Готовност на заинтересованите страни за реализацията на проекти по Стратегията за Водено от общностите местно развитие 38
Изводи и резултати след анкетното проучване 40
Раздел 3: Препоръки за изготвяне стратегията за ВОМР на МИГ „Белово, Септември, Велинград" 2023-2027 г. 41

Списък на фигури и таблици

Таблица 1. Заинтересовани страни от политиката за развитие на територията на МИГ „Белово, Септември, Велинград”
Таблица 2: Оценката на интересите на групите заинтересовани страни и стратегиите за включването им
Фигура 1: Разпределение на отговорите по общини
Фигура 2: Представители на публичен сектор
Фигура 3: Представители на стопански сектор
Фигура 4: Представители на нестопански сектор
Фигура 5: Основни проблеми за развитието на общината
Фигура 6: Основни проблеми по населени места
Фигура 7: Социални проблеми
Фигура 8: Приотиризирани зони в общините
Фигура 9: Приоритети и цели, върху които трябва да се акцентира при разработването на Стратегията за ВОМР
Фигура 10: Представляващи интерес дейности по Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027г
Фигура 11: Представляващи интерес дейности по програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021 – 2027
Фигура 12: Представляващи интерес дейности по програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021 - 2027
Фигура 13: Представляващи интерес дейности по програма „Образование“ 2021 - 2027
Фигура 14: Представляващи интерес дейности по програма „Околна среда“ 2021 - 2027
Фигура 15: Готовност на респодентите за кандидатстване през Стратегията за ВОМР
Фигура 16: Интерес по програми

Раздел 1: Идентифициране на групите заинтересовани страни от разработване и изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие на територията на МИГ «Белово, Септември, Велинград»

1. Идентифициране на заинтересованите страни

Анализът на заинтересованите страни има за цел да идентифицира всички участници, имащи отношение по дадено действие или политика и да установи конкретните интереси и потребности на всяка една от заинтересованите страни. Тази техника се прилага, за да се консолидират целите и да се определят някои рискове в подготовката и изпълнението на конкретни политики или програми, в конкретния случай в политиката за местно развитие. Той поставя основата и структурира планирането, мониторинга и оценката на политиките чрез участие в тези процеси на всички, които са заинтересовани и имат отношение към тях.

Анализът на заинтересованите страни при разработването на Стратегия за Водено от общностите местно развитие е от основно значение, тъй като това е инструментът, определящ конкретните интереси и потребности на територията, тъй като при него на база проучване и анализ на потребностите на местната общност, могат да се изведат конкретните мерки и дейности, които трябва да бъдат засегнати и включени в СВОМР.

Прецизното идентифициране на заинтересованите страни е важно, тъй като те са различни във всеки конкретен случай и зависят от контекста и спецификата на съответната политика/програма.

Идентифицирането на заинтересованите страни включва:

- определянето на страните, които ще бъдат засегнати пряко или косвено, положително или отрицателно от дадена политика;
- степента на въздействие на всеки един от тези индивиди, групи, организации върху процеса на разработване, изпълнение и оценка на политиката;
- отчитане на техните интереси и влияние върху политиката - Анализ на интересите.

Внимателното идентифициране на групите заинтересовани страни става, като се оценяват следните елементи:

- Кои са потенциалните облагодетелствани страни?
- Кой може да претърпи неблагоприятно въздействие?
- Кой може да повлияе негативно, така че осъществяването на планираните действия да се проточи или възпрепятства?
- Кой има капацитет и възможности да подкрепи планираните дейности?

Следвайки, логиката на зададените въпроси, най-важната стъпка при анализа на заинтересованите страни е съставянето на списък, включващ различните институции, организации, групи и индивиди, които могат да имат отношение и/или да въздействат върху политиката за регионално/ местно развитие или върху които изпълнението й може да окаже влияние.

В контекста на настоящото проучване, **заинтересовани страни** са:

- тези, чиито интереси са засегнати от стратегическите документи и провеждана политика за местно развитие;

- тези, които разполагат с необходимата информация, ресурси и компетенции за извършване оценка на въздействието, формулиране на политиката и тяхното изпълнение;
- тези, които контролират съответните инструменти по прилагането ѝ.

При изготвянето на списъка екипът, изготвил анализа, се е ръководил от разбирането, че отношение към въздействие върху или влияние от подготовката и изпълнението на политиката за регионално/местно развитие на общините Белово, Септември, Велинград имат следните групи или лица:

- **ПУБЛИЧЕН СЕКТОР:** представители на **местната и регионална власт**, в това число общински администрации и изборни длъжности, общински съвет; представителите на деконцентрираните структури на **държавната власт**, имащи пряко отношение/влияние/въздействие към местното развитие;
- **СТОПАНСКИ СЕКТОР:** представители на бизнеса, в това число и еднолични търговци, земеделски производители, кооперации; представители на търговски дружества, предоставящи комунални услуги в общината; представители на търговски дружества с преобладаващо държавно участие;
- **НЕСТОПАНСКИ СЕКТОР:** представители на структурите на гражданското общество (СГО), в това число НПО, културни институции, читалища, спортни клубове, туристически дружества, настоятелства и т.н.; представители на образователните институции, здравни и социални заведения; представители на социалните партньори и медиите; граждани.

На таблица 1 е представен списък с идентифицирани заинтересовани страни, имащи пряко отношение/ влияние/ въздействие към местното развитие.

Таблица 1. Заинтересовани страни от политиката за развитие на територията на МИГ „Белово, Септември, Велинград”

ГРУПИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ		ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ
ПУБЛИЧЕН СЕКТОР	**Местна власт**	**<u>Община Белово</u>** • кмет на община Белово; • Общинска администрация Белово; • Общински съвет Белово • кметове и кметски наместници: с. Аканджиево, с. Дъбравите, с. Габровица, с. Мененкьово, с. Момина Клисура, с. Голямо Белово, с. Сестримо. **<u>Община Септември</u>** • кмет на община Септември; • Общинска администрация Септември • Общински съвет Септември; • кметове и кметски наместници: с. Бошуля, с. Варвара, гр. Ветрен, с. Ветрен дол, с. Виноградец, с. Горно Вършило, с. Долно Вършило, с. Злокучене, с. Карабунар, с. Ковачево, с. Лозен, с. Семчиново, с. Симеоновец, с. Славовица. **<u>Община Велинград</u>** • кмет на община Велинград; • Общинска администрация Велинград; • Общински съвет Велинград; • кметове и кметски наместници: с. Абланица, с. Алендарова, с. Биркова, с. Бозьова, с. Бутрева, с. Враненци, с. Всемирци, с. Горна Биркова, с. Горна Дъбева, с. Грашево, с. Долна Дъбева, с. Драгиново, с. Кандови, с. Кръстава, с. Пашови, с. Рохлева, с. Света Петка, с. Цветино, с. Чолакова,, с. Юндола .
	Образователни институции	**Детски градини – общо 14:** • в община Белово – 2; • в община Септември – 4; • в община Велинград – 8. **Начални и общобразователни училища общо 18:** • 2 начални училища в община Септември;

		• 16 са общообразователни: 1 в община Белово, 7 в община Септември и 8 в община Велинград. **Средно общообразователни училища и професионални гимназии: общо 12** • 7 са средно общобразователните училища: 1 в община Белово, 2 в община Септември и 4 в община Велинград; • 5 професионални гимназии: 2 в община Септември и 3 в община Велинград.
	Социални заведения	**<u>Община Белово</u>** • Дневен център за деца с увреждания; • Център за настаняване от семеен тип на пълнолетни лица с деменция; **<u>Община Септември</u>** • Дом за възрастни хора с умствена изостаналост; • Дом за пълнолетни лица с умствена; • изостаналост /ДПЛУИ/ **<u>Община Велинград</u>** • Дом за стари хора „Ела“; • Центрове за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания; • Дневен център за деца с увреждания „ Надежда”; • Център за социално включване „Развитие“; • Дневен център за възрастни хора с увреждания; • Център за обществена подкрепа; • Център за настаняване от семеен тип 2; • Защитено жилище; • Дневен център за пълнолетни лица с увреждания.
	Културни институции	**<u>Община Септември</u>** • Археологически музей "Проф. Мечислав Домарадски", гр. Септември • Къща - музей "Александър Стамболийски" с. Славовица **<u>Община Велинград</u>** • Исторически музей Велинград • Художествената галерия, гр. Велинград **<u>Община Велинград</u>** • Исторически музей – град Белово

СТОПАНСКИ СЕКТОР	**Земеделски производители: сектор Растениевъдство**	**Регистрирани земеделски производители – общо за сектор „Растениевъдство” и сектор „Животновъдство” - 288:** • **Община Белово** – общо регистрирани 17 земеделски производители в сектор „Растениевъдство” и сектор „Животновъдство”; • **Община Септември** – общо регистрирани 136 земеделски производители в сектор „Растениевъдство” и сектор „Животновъдство”; • **Община Велинград** – общо регистрирани 135 земеделски производители в сектор „Растениевъдство” и сектор „Животновъдство”.
	Земеделски производители: сектор Животновъдство	
	Търговски дружества, развиващи стопанска дейност на територията на МИГ в сферата на производството	**В сектора на преработващата промишленост на територията на МИГ Белово, Септември, Велинград работят 253 предприятия – микро, малки и средни предприятия** • **Община Белово –** има регистрирани **25 броя** микро-, малки и средни предприятия, опериращи в сферата на преработващата промишленост; • **Община Септември -** има регистрирани **68 броя** микро-, малки и средни предприятия, опериращи в сферата на преработващата промишленост; • **Община Велинград** - има регистрирани **160 броя** микро-, малки и средни предприятия, опериращи в сферата на преработващата промишленост;
	Търговски дружества, развиващи стопанска дейност на територията на МИГ в сферата на услугите	**Общият брой на предприятията, занимаващи се с търговия и услуги в това число търговия, транспорт и строителство е 1154 броя.** • **Община Белово** – има регистрирани **112 предприятия**, опериращи в сектор „Търговия и услуги”;

		• **Община Септември** – има регистрирани **325 предприятия**, опериращи в сектор „Търговия и услуги”; • **Община Велинград** – има регистрирани **717 предприятия**, опериращи в сектор „Търговия и услуги”
	Търговски дружества, развиващи стопанска дейност на територията на МИГ в сферата на туризма	**Общият брой на предприятията, опериращи в сферата на туризма, на територията на МИГ „Белово, Септември, Велинград” е 271 броя:** • **Община Белово** – има регистрирани **10 предприятия**, опериращи в сектор „Туризъм”; • **Община Септември** – има регистрирани **59 предприятия**, опериращи в сектор „Туризъм”; • **Община Велинград** – има регистрирани **202 предприятия**, опериращи в сектор „Туризъм”;
НЕСТОПАНССКИ СЕКТОР	**Юридически лица с нестопанска цел (сдружения, фондации и др.), регистрирани по ЗЮЛНЦ**	**<u>Община Белово</u>** • Сдружение за развитие на Сестримо; • Сдружение "Белово - 94"; • Сдружение "Фондация Белово"; • Сдружение "Гражданско сдружение при община Белово"; • Сдружение "Възраждане 2008". • Сдружение "Туристическо дружество "Алабак-Белово""; • Сдружение "Център за младежки дейности и инициативи - Белово"; **<u>Община Септември</u>** • Сдружение "Гражданско сдружение Виноградец 2014"; • Сдружение "За развитие и интеграция"; • Сдружение "Гражданска инициатива за Ветрен"; • Сдружение "Екогрижа"; • Сдружение "Туристическо дружество "Незабравка""; • Сдружение "Туристическо дружество "Милеви скали"";

		• Сдружение "Туристическо дружество "Равно боре"". **<u>Община Велинград</u>** • Сдружение "Сдружение за Велинград"; • Сдружение "Граждански ценности"; • Сдружение за развитие Западни Родопи; • Сдружение "Родопско настоятелство за родолюбие"; • Сдружение "ФАР-фонд за алтернатива и развитие"; • Сдружение "Устойчиво развитие на селските райони"; • Сдружение за социално-икономическо, духовно и физическо развитие "Клептуза"; • Сдружение "Байкария-клон Велинград"; • Сдружение "Кара тепе"; • Сдружение "Дружество за защита на природата"; • Сдружение "Клептуза"; • Сдружение "Щастливец" • Сдружение "Туристическо дружество "Юндола""; • Сдружение "Туристическо дружество "Сютка""; • Сдружение "Съвет по туризъм"; • Сдружение "Туристическо дружество "Острец""; • Сдружение "Туристическо дружество Юндола 1919". • Сдружение „Лайънс клуб"; • Сдружение „Образователен център – Авангард"; • Сдружение „Междучасие"; • Сдружение „Граждански ценности"; • Сдружение „Велинградски звънчета"; • Сдружение „Нежна сила – сдружение на велинградските жени"; • Сдружение „Славяни"; • Сдружение „Младежки образователен център „Време"".

	Спортни сдружения и клубове	**<u>Община Белово:</u>** • Сдружение "Футболен клуб "Белово""; • Сдружение "Клуб за спортен риболов-Белово"; • Сдружение с нестопанска цел "ФК Марица - Белово"; • Сдружение "Волейболен клуб "Марица""; • Сдружение "Футболен клуб Марица-Мененкьово"; • Сдружение "Обединен спортен клуб "Белмекен"". **<u>Община Септември</u>** • Сдружение "Футболен клуб Локомотив-Септември"; • Сдружение "Футболен клуб Варвара"; • Сдружение "Футболен клуб "Виноградец"" • Сдружение "Футболен клуб Карабунар"; • Сдружение "Футболен клуб "Вихър""; • Сдружение "Футболен клуб "Бесапара""; • Сдружение "Футболен клуб "Балкан""; • Сдружение "Зенит"; • Сдружение "Ромски футболен съюз-спортен клуб-Сантос"; • Сдружение "Футболен клуб "Спартак"- село Бошуля"; • Сдружение "Спортен клуб по тенис на маса "Локомотив""; • Карате клуб "Тонус-спорт 2"; • Сдружение "Спортен клуб Вихър-Ветрен" джудо **<u>Община Велинград</u>** • Сдружение "Плувен клуб "Белмекен - Велинград""; • Сдружение "Волейболен клуб Велинград волей"; • Сдружение "Спортен клуб бойни изкуства Велинград"; • Сдружение "Клуб по тенис на корт "Т К Велинград""; • Сдружение "Футболен клуб Чепинец";

		• Сдружение "Плувен клуб "Чепинец""; • Сдружение „Плувен клуб „Велинград мастърс“; • Сдружение "Ски клуб "Чепинец"" • Сдружение "Спортен клуб "Атлас"" • Сдружение "Плувен клуб "Здраве""; • Сдружение "Клуб по пожароприложен спорт"; • Сдружение "Спортен клуб по биатлон"; • Сдружение "Спортен клуб "Делфините“ • Сдружение "Футболен клуб "Милеви скали"", с. Драгиново; • РСК „Хамлет Йовчев” • Сдружение "Клуб по спортни танци "Импулс""; • Сдружение „Офроуд клуб 4х4 –Велинград”; • СНС СК „Беси”; • СКПСТ „Делфините” • Еър Бадминтон СК „Чепинец”;
	Училищни настоятелства	**<u>Община Септември</u>** • Сдружение "Училищно настоятелство СОУ Христо Ботев”; • Сдружение "Училищно настоятелство при СОУ "Христо Смирненски"; • Сдружение "Училищно настоятелство Св. Св. Кирил и Методий с.Злокучене"; • Сдружение "Училищно настоятелство при ОУ "Георги Бенковски""-с. Виноградец; • Сдружение "Училищно настоятелство Напредък при ОУ Св.Св. Кирил и Методий - Симеоновец"; • Сдружение "Училищно настоятелство Христо Смирненски- с. Ветрен дол"; • Сдружение "Училищно настоятелство "Св. Св. Кирил и Методий-2007 год." при ОУ Св. Св. Кирил и Методий, село Симеоновец **<u>Община Велинград</u>** • Сдружение "Училищно настоятелство при ЦДГ Еделвайс - гр. Велинград"; • Сдружение "Училищно настоятелство при ОУ Христо Ботев - гр. Велинград"; • Сдружение "Училищно настоятелство при ЦДГ "Радост"- гр. Велинград"; • Сдружение "Училищно настоятелство при ЦДГ "Детски рай"- гр. Велинград"

		• Сдружение "Настоятелство при Център за специална образователна подкрепа – Велинград“; • Сдружение "Училищно настоятелство при ОДЗ "Слънчице" - гр. Велинград" • Сдружение "Училищно настоятелство при Професионална гимназия по горско стопанство Христо Ботев- град Велинград"; • Сдружение "Училищно настоятелство "Фантазия"", гр. Велинград; • Сдружение "Училищно настоятелство при СОУ "Васил Левски"", гр. Велинград; • Сдружение "Чепинско училищно настоятелство при ОУ "Неофит Рилски""- Велинград; • Сдружение "Училищно настоятелство ПГИТ "Алеко Констнатинов – гр. Велинград""; • Сдружение "Училищно настоятелство "Слънчице" при ОУ "Георги Бенковски"", гр. Велинград; • Сдружение "Училищно настоятелство при СОУ Св. Св. Кирил и Методий - гр. Велинград"; • Училищно настоятелство при ОУ "Иван Вазов" , с. Пашови; **<u>Община Белово</u>** • Сдружение „Училищно настоятелство при СОУ Александър Иванов-Чапай“
	Народни читалища	**<u>Община Белово</u>** • НЧ "Александър Пипонков - Чапай-1938г.", с. Дъбравите; • НЧ „Христо Ботев-1931", с. Габровица; • НЧ „Св.Св.Кирил и Методий-1927”, гр. Белово; • НЧ "Благой Захариев-1932 г.", гр. Белово; • НЧ „Просвета - 1958”, с. Аканджиево; • НЧ „Тодор Каблешков - 1874”, с.Голямо Белово; • НЧ „Св. Св. Кирил и Методий - 1910”, с. Мененкьово; • НЧ "Просвета-1928 „, с. Момина Клисура; • НЧ "Искра-1881", с. Сестримо. **<u>Община Септември</u>** • НЧ „Христо Смирненски-1904”, гр. Ветрен;

		• НЧ „Просвета - 1929”, с. Бошуя; • НЧ „Пробуда – 1935”, гр. Септември; • НЧ „Селска пробуда - 1927”, с. Варвара; • НЧ „Възраждане – 1926”, с. Карабунар; • НЧ „Отец Паисий - 1910”, гр. Септември; • НЧ „Александър Стамболийски – 1923”, с. Славовица; • НЧ "Д-р Петър Берон - 1928", с. Виноградец; • НЧ "Култура - 1910", с. Ветрен дол; • НЧ "Серафим Янакиев Червенко - 1933", с. Симеоновец; • НЧ "Напредък - 1908", с. Семчиново; • НЧ „Христо Ботев - 1928”, с. Ковачево; • НЧ „Селска просвета – 1929”, с. Лозен; • НЧ „Отец Паисий – 1926”, с. Злокучене; • НЧ "Будители - 2004", гр. Септември; • НЧ „Васил Левски - гр. Септември”. **<u>Община Велинград</u>** • НЧ "Васил Левски-1904", гр. Велинград; • НЧ "Св.Св.Кирил и Методий-1905",гр. Велинград; • НЧ „Отец Паисий - 1893”, гр. Велинград; • НЧ "Виделина - 1946", с. Грашево; • НЧ „Изгрев – 1959”, с. Кръстава; • НЧ „Методий Драгинов -1936”, с. Драгиново • НЧ „Светлина”, с. Света Петка; • НЧ „Пробуда-1951”, с. Пашови.
	Физически лица - местни лидери	• Местни лидери, участващи активно в обществения живот и вземането на решения на местно ниво на територията на трите общини.
	Уязвими групи	• Малцинства; • Хора в неравностойно положение; • Възрастни хора; • Младежи на възраст до 29 години; • Майки с деца.

Представеният списък няма претенция за изчерпателност по отношение на включените организации / фирми / институции, но е от изключителна важност при разработването на Стратегията за водено от общностите местно развитие на МИГ „Белово, Септември, Велинград" за периода 2023 – 2027 година, за да бъдат идентифицирани групите заинтересовани страни и да бъдат определени техните потребности.

Ако в процеса на разработване и изпълнение на Стратегията за ВОМР се включват интересите на тесен кръг заинтересовани страни, голям е рискът да попадне „под контрол" и да бъдат представени само интересите на специфични групи, които могат да спечелят или загубят от съответното решение.

Една от причините за разнообразяване на кръга от заинтересованите страни е да се намали рискът от пристрастие или тенденциозност при вземането на решения в областта на местното развитие. При идентифицирането на заинтересованите страни не би трябвало да се изключва никой с действителни интереси. Затова е необходимо да се познават всички заинтересовани страни, да се различава и разбира тяхното многообразие, да се познават техните интереси, гледни точки и очаквания относно характера и съдържанието на Стратегията.

Европейската комисия препоръчва при идентифицирането на целевите групи да се има предвид: по-широкото въздействие върху други политики; необходимостта от специфичен опит, компетентност или технически знания; необходимост от включване на неорганизирани интереси; опита на участниците от предишни консултации; необходимостта от правилен баланс между представителите на социалните и икономическите партньори, големите и малките организации или фирми, по-широки групи (например църковни и религиозни общности) и специфични целеви групи (например младежи до 29 г., жени, възрастни хора, безработни или етнически малцинства).

Важно при идентифицирането на заинтересованите страни е да се направи анализ на техните интереси от разработването и изпълнението на Стратегия за Водено от общностите местно развитие. Целта на този тип анализ е да се изясни до каква степен дадена група хора и/или организация се влияе и по какъв начин от всяка местна политика и доколко тя може да повлияе върху дадената политика. Важно е също така да се изясни положително или отрицателно е това влияние. Чрез провеждане на анкетно проучване, информационни срещи и семинари ще бъдат определени интересите на идентифицираните заинтересовани страни, а чрез таблицата посочена по-долу, ще се определи влиянието на всяка една от тях върху процеса на разработване и изпълнение на СВОМР.

2. Анализ на интересите на заинтересованите страни

Анализът на интересите на заинтересованите страни и степента им на влияние за успешното разработване и изпълнение на СВОМР е направен в следната последователност:

Стъпка 1: Изготвен е подробен списък на заинтересовани страни, включващ трите сектора – публичен, стопански и нестопански сектор. Идентифицирани са групите заинтересовани страни.

Стъпка 2: След идентифицирането на заинтересованите страни се анализират възможните последици от реализацията на СВОМР на МИГ „Белово, Септември, Велинград", както и нейното потенциално въздействие върху тях. За тази цел са конкретизирани следните въпроси:

- Какви са очакванията на заинтересованите страни от реализацията на СВОМР?
- Какви са възможните ползи и вреди от реализацията на СВОМР?
- Какви ресурси са в състояние или биха желали да мобилизират заинтересованите страни в подкрепа или противодействие на осъществяването на СВОМР?

Оценката на интересите на групите заинтересовани страни на база горните въпроси се осъществи чрез провеждането на консултации, неформални срещи, информационни срещи и семинари.

След обработка на данните, възможните оценки, които могат да се поставят за анализ на ползите от разработването и реализацията на СВОМР на МИГ „Белово, Септември, Велинград" са:

- **Влияние върху интересите на заинтересованите страни:**
  - Положително
  - Неутрално
  - Отрицателно

Стъпка 3: При третата стъпка са оценени влиянието и значението на СВОМР за отделните заинтересовани страни, като се вземат предвид следните характеристики:

- Власт и статус – политически, социален и икономически;
- Контрол над стратегически ресурси;
- Неформално влияние;
- Степен на организираност;
- Властови взаимоотношения с други заинтересовани страни;
- Значение на изхода от успеха на СВОМР.

Влиянието се определя от степента, в която заинтересованите страни са в състояние да въздействат върху осъществяването и резултатите на СВОМР. То може да се осъществи чрез пряк контрол върху процеса на вземане на решения, както и чрез оказване на подкрепа или противодействие.

Значението е свързано със степента, в която постигането на целите на СВОМР зависи активно от участието на дадената заинтересована страна. Заинтересованите страни, които имат ключово значение за успешната реализация на СВОМР, са тези към задоволяването на чиито потребности е насочена тя. Оценката е направена на база следните критерии:

- **Значение на заинтересованите страни за успеха на СВОМР:**
  - Няма значение
  - Ограничено значение
  - Умерено значение

- Съществено значение
- Изключително значение

- **Степен на влияние на заинтересованите страни върху СВОМР:**
  - Няма влияние
  - Ограничено влияние
  - Умерено влияние
  - Съществено влияние
  - Изключително влияние

Стъпка 4: Определяне на стратегиите за включване на заинтересованите страни. Въз основа на предишните три стъпки се определя и стратегията за включване на всяка една група заинтересовани страни при разработването и изпълнението на СВОМР на МИГ „Белово, Септември, Велинград", както и методите за включване. Стратегията за включване се определя в зависимост от групата, в която попадат заинтересованите страни. За целите на анализа са определени три групи на влияние, определени на базата на горните критерии:

- **1 Група**: Със съществено значение за разработване и реализацията на СВОМР.
- **2 Група**: С умерено значение за разработване и реализация на СВОМР.
- **3 Група**: Несъществено значение за разработване и реализация на СВОМР.

След класифицирането на заинтересованите страни в една от трите групи са определени и стратегиите и начините на включването им в разработването и изпълнението на СВОМР, като това могат да бъдат:

1. **Предоставяне на информация** – заинтересованите страни получават информация за това, което вече е решено и планирано, за политики и програми, които вече са факт.
2. **Консултации** – със заинтересованите страни се консултират бъдещи действия. Като при консултациите не се поема ангажимент мнението им да се вземе под внимание.
3. **Активно участие и сътрудничество** – Активно участие на заинтересованите страни в политиката и вземането на решения за реализацията на СВОМР. Заинтересованите страни ще се насърчават да сътрудничат с оглед постигане на целите на СВОМР.

В Таблица 2 е показана оценката на интересите на групите заинтересовани страни и стратегиите за включването им, която е извършена чрез следната методология:

Таблица 2: Оценката на интересите на групите заинтересовани страни и стратегиите за включването им					
Групи заинтересовани страни	**Влияние върху интересите на заинтересованите страни**	**Значение на заинтересованите страни за успеха на СВОМР**	**Степен на влияние на заинтересованите страни върху СВОМР**	**Група на влияние**	**Стратегия за включване**
ПУБЛИЧЕН СЕКТОР					
Местна власт	*Положително*	*Изключително значение*	*Изключително влияние*	*Група 1: Съществено значение*	**Активно включване и сътрудничество**
Образователни институции	*Положително*	*Съществено значение*	*Умерено влияние*	*Група 2: Умерено значение*	**Провеждане на консултации**
Социални заведения	*Положително*	*Умерено значение*	*Умерено влияние*	*Група 2: Умерено значение*	**Провеждане на консултации**
Културни институции	*Положително*	*Съществено значение*	*Умерено влияние*	*Група 2: Умерено значение*	**Провеждане на консултации**
СТОПАНСКИ СЕКТОР					
Земеделски производители: сектор Растениевъдство	*Положително - подкрепа за развитие на земеделското стопанство*	*Изключително значение*	*Изключително влияние*	*Група 1: Съществено значение*	**Активно включване и сътрудничество**

Земеделски производители: сектор Животновъдство	*Положително - подкрепа за развитие на земеделското стопанство*	*Изключително значение*	*Изключително влияние*	*Група 1: Съществено значение*	**Активно включване и сътрудничество**
Търговски дружества, развиващи стопанска дейност на територията на МИГ, в сферата на производството	*Положително – подкрепа за инвестиции*	*Изключително значение*	*Изключително влияние*	*Група 1: Съществено значение*	**Активно включване и сътрудничество**
Търговски дружества, развиващи стопанска дейност на територията на МИГ, в сферата на услугите	*Положително - подкрепа за развитие на неземеделски дейности*	*Изключително значение*	*Изключително влияние*	*Група 1: Съществено значение*	**Активно включване и сътрудничество**
Търговски дружества, развиващи стопанска дейност на територията на МИГ, в сферата на туризма	*Положително - подкрепа за развитие на неземеделски дейности*	*Изключително значение*	*Изключително влияние*	*Група 1: Съществено значение*	**Активно включване и сътрудничество**
НЕСТОПАНСКИ СЕКТОР					
Юридически лица с нестопанска цел (сдружения, фондации и др.), регистрирани по ЗЮЛНЦ	*Положително - подкрепа за инвестиции в развитието и подпомагането на НПО СЕКТОРА*	*Съществено значение*	*Съществено значение*	*Група 1: Съществено значение*	**Активно включване и сътрудничество**

Сдружения в сферата на спорта	*Положително - подкрепа за инвестиции в спорта*	*Умерено значение*	*Умерено влияние*	*Група 1: Съществено значение*	**Активно включване и сътрудничество**
Училищни настоятелства	*Положително - подкрепа за инвестиции в образователната сфера*	*Съществено значение*	*Умерено влияние*	*Група 2: Умерено значение*	**Провеждане на консултации**
Народни читалища	*Положително – инвестиции в културата*	*Изключително значение*	*Изключително влияние*	*Група 1: Съществено значение*	**Активно включване и сътрудничество**
Физически лица – местни лидери	*Положително – потребности от подкрепа*	*Умерено значение*	*Умерено влияние*	*Група 2: Умерено значение*	**Провеждане на консултации**
Уязвими групи	*Положително – потребности от подкрепа*	*Умерено значение*	*Умерено влияние*	*Група 2: Умерено значение*	**Провеждане на консултации**

Раздел 2: Проучване и анализ за установяване на потребностите на групите заинтересовани страни от разработване и изпълнение на Стратегия за водено от общностите местно развитие на територията на МИГ "Белово, Септември, Велинград"

Идеята на подхода Водено от общностите местно развитие е включване на партньори на местно равнище, включително на гражданското общество и местните икономически участници в разработването и прилагането на местни интегрирани стратегии, които помагат на своите региони и спомагат за прехода към по-устойчиво бъдеще. Ето защо, с цел напълно удовлетворяване изикванията на подхода – местната общност да определи и изведе своите основни нужди потребност, в разработването на СВОМР на МИГ «Белово, Септември, Велинград» е проведено специализирано проучване. Анкетното прочуване е проведено сред определените заинтересовани страни, от разработването и реализацията на Стратегия за водено от общностите местно развитие, целящо извеждане на основните нужди и потребности и определящо основната посока на развитие на територията. В проучването са включени представители на всички заинтересовани страни от трите територии, влизащи в състава на МИГ, за да се постигне пълна обхватност и да се вземат предвид нуждите на територията.

Цели на проучването

Проучването на потребностите на местното население е важен метод за събиране на информация за нагласите на заинтересованите лица на територията на МИГ „Белово, Септември, Велинград". Резултатите от него са представени в настоящия доклад, чиято роля е основополагаща при процеса на разработване на СВОМР на МИГ „Белово, Септември, Велинград" за периода 2023-2027 г.

Основна цел – идентифициране на заинтересованите от разработване и изпълнение на СВОМР страни на територията на МИГ „Белово, Септември, Велинград" и установяване на техните потребности.

Целта на проучването е постигната чрез изпълнението на следните три задачи:

- определяне на заинтересованите страни от местната общност на територията на МИГ „Белово, Септември, Велинград", чиито интереси и дейности могат и ще бъдат засегнати от разработването и изпълнението на новата СВОМР;
- определяне на потребностите на основните заинтересовани страни във връзка с разработване и изпълнение на СВОМР на територията на МИГ;
- анализиране на събраната информация и формулиране на изводи и препоръки във връзка с разработването на СВОМР на МИГ

Обхват на проучването

Обхватът на проучването може да се разгледа чрез следните три параметъра:

- териториален обхват – анкетното проучване е направено на територията на МИГ „Белово, Септември, Велинград", чиито граници съвпадат с административните такива на община Белово, община Септември и община Велинград;

- времеви обхват – проучването е реализирано през периода, предшестващ изготвянето на СВОМР за периода до 2027 г.;
- обхват на целевите групи – всички местните общности на територията на МИГ.

Подходи за проучване и анализ на потребностите на местните общности на територията на миг

За изготвяне на анализ на потребностите на местните общности на територията на МИГ „Белово, Септември, Велинград“ са използвани два подхода за събиране на данни и информация от голям брой хора и изследване на тяхната нагласа, които служат за вземане на информирани решения при стратегическото планиране на бъдещата СВОМР на МИГ. Подходите са следните:

Анкетно проучване

Анкетното проучване е подход за събиране на информация за потребностите на заинтересованите лица. Избрана е стандартна форма на анкетно проучване, която включва задаване на въпроси на изследваната група и събиране на отговорите им в писмена форма, чрез анкетни карти (въпросници). Анкетите съдържат фиксиран брой въпроси и варианти за отговор. Сред въпросите има и такива, които са с вариант за отворен отговор, давайки възможност за свободно изразяване на мнение. Анкетните карти са разпространявани по време на събитията за популяризиране процеса на разработка на стратегията за ВОМР, изпратени са по електронен път и на хартиен носител на максимален брой заинтересовани лица, а за достигането им до по-широк кръг от хора са публикувани и на интернет страницата на МИГ „Белово, Септември, Велинград“.

Значимост на анкетната карта

Ползите от анкетното проучване са следните:

- Възможност за систематично събиране на данни от големи групи хора, което осигурява конкретна, количествена и актуална информация;
- Възможност да се достигне до различни социални групи и заинтересовани лица;
- Осигурява анонимност на участниците, което подбужда у хората чувство да са откровени и да изразят своите мнения и предпочитания свободно;
- Позволява стандартизиране на въпросите и методиката на събиране на данни;
- Осигурява обективни и валидни данни, което дава по-надеждна основа за вземане на решения и формулиране на стратегически действия, като се избягва субективността и предположенията;
- Подпомага процеса по вземане на информирани решения, което е от изключителна важност при процеса на планиране на стратегия за развитие на територията;
- Дава възможност, на базата нуждите, проблемите и предпочитанията на населението, да се насочват усилия и ресурси към области, които имат най-голямо въздействие и подкрепа от обществото.

Структура на анкетната карта

Първата част на анкетите съдържа обща информация за анкетираното лице, позволяваща анализ на техните характеристики и извеждане на профил на анкетирания – местоживеене, пол, възраст, етническа принадлежност, образование, представителност (публичен, стопански, нестопански сектор), информация за правен статут, брой заети и категория (при представители на стопански сектор) и сфера на дейност (при нестопански сектор).

Втората част на анкетата съдържа информация относно оценка на нуждите и потенциална за развитие на територията на МИГ „Белово, Септември, Велинград“.

Третата част на анкетата съдържа информация относно мерките, които трябва да бъдат включени в Стратегията за Водено от общностите местно развитие на МИГ „Белово, Септември, Велинград“, както и намерението на анкетираните да кандидатстват пред МИГ с информация по програмата, по която биха кандидатствали, размера на разходите. Дадени са и препоръки за разработване на Стратегията за ВОМР за периода 2023 – 2027 година.

Четвъртата част на анкетата съдържа информация за проектната готовност и проектните идеи на респодентите, както и размерът на помощта и програмата от която биха се възползвали.

Анкетата завършва с препоръки за цялостното разработване на Стратегията за Водено от общностите местно развитие и работата на местната инициативна група.

Анализ на получените отговори

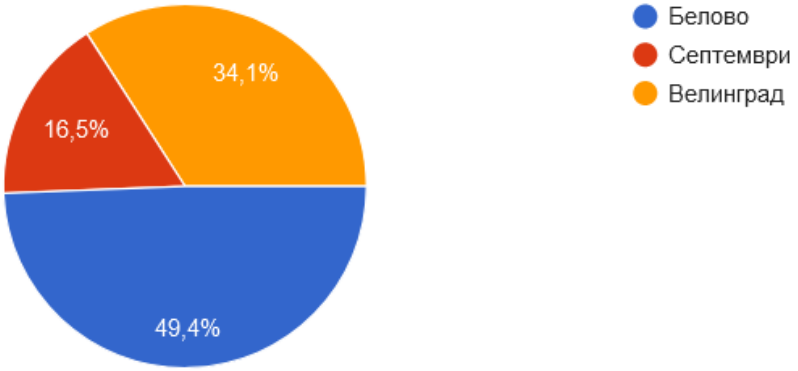
В рамките на анкетното проучване сред местното население са попълнени общо 393 анкети. Структурата на точката следва последователността на въпросите в анкетата. Структурата на анкетната карта е съставена от 24 отворени и затворени въпроси.

- **Характеристика на анкетираните заинтересовани страни**

Първата секция от въпроси дава представа за анкетираните лица - техните характеристики и извеждане на профил на анкетирания – местоживеене, пол, възраст, етническа принадлежност, образование, представителност (публичен, стопански, нестопански сектор), информация за правен статут, брой заети и категория (при представители на стопански сектор) и сфера на дейност (при нестопански сектор).
Получени са общо 393 отговора, разпределени по територия, както следва:

- 49,4% от община Белово
- 34,1% от община Велинград,
- 16,5 % от община Септември

Фигура 1: Разпределение на отговорите по общини

73,3% от анкетираните са жени, а 26,2% са мъже. 57,5% от отговорилите са с висше образование, 4,8% са с полувисше, 35,1% са със средно и 2,3% са с основно. 99,2% са посочили българска етническа принадлежност. Останалите отговори до 100% за етническата принадлежност на анкетираните включват по един представител на: ромска, турска, сръбска и украинска.

Представителите на ***публичния сектор*** са както следва:

Фигура 2: Представители на публичен сектор

- 36,7% са представители на образователна институция, общински съветници, кмет
- 18,1% са представители на общинска администрация
- 15,5% са представители на културна институция
- 13,3% са представилите на социална институция
- 16,4% на други,,

Представителите на ***стопанския сектор*** са както следва:

- 24,5% са търговци по смисъла на ТЗ, развиваща стопанска дейност в сферата на производството;
- 20,6% са търговци по смисъла на ТЗ, развиваща стопанска дейност в сферата на услугите
- 19,6% са търговци по смисъла на ТЗ, развиваща стопанска дейност в сферата на търговията
- 6,9% са земеделски производители

- 28,4% са други – образование, физически лица, служители във фирма, културни организации и др.

При анкетираните от стопански сектор 58,1% са юридическо лице (ЕООД, ООД, АД), 8,5% са еднолични търговци, а 23,1% са лица, упражняващи свободна професия, 6,4% са земеделски производители, а 3,8% са представители на земеделска корпорация.

От анкетираните представители на стопанския сектор, най-голям е делът на малките предприятия – 44,7%, следвани от микропредприятията – 36,2%,12,8% - за средните и 6,4% са големите предприятия.

Фигура 3: Представители на стопански сектор

Представителите на ***нестопанския сектор*** са както следва:

- 47,7% са физически лица, сред които майки с деца, майки на деца с увреждания, пенсионери, лица с увреждания, представители на уязвими групи,
- 23,3% са представители на читалища;
- 9,9% са представители на спортни клубове или сдружения;
- 8,7% са представители на неправителствени организации;
- 5,4% са представители на настоятелства на детски градини, училища, гимназии;
- 5% други – в това число църковно настоятелство, граждански организации

Фигура 4: Представители на нестопански сектор

Основните дейности, в които оперират представителите на нестопанския сектор са:

- Културно – исторически и духовно наследство – 33,3%
- Социална сфера – 21,3%
- Екология – 10,9%
- Туризъм - 6,9%
- Спортни и младежки дейности – 6,8%
- Икономическо развитие - 9,8%
- Други – 11%

- **Основни проблеми, идентифицирани от заинтересованите страни, за развитие на територията.**

Втората секция от въпроси е свързана с проучване на проблемите на територията на МИГ Белово, Септември, Велинград, изведени от заинтересованите страни и към които трябва да бъдат насочени усилията на местната общност за тяхното преодоляване.

Формулирани са осем въпроса, целящи идентифициране на основните проблеми, на територията на трите общини, влизащи в състав на МИГ Белово, Септември, Велинград:

- Какви са основните проблеми за развитието на вашата община според Вас?
- Кои са най-големите проблеми на населеното място, където живеете?
- Кои са най-изявените социални проблеми на територията на вашата община?
- Кои са най-сериозните икономически проблеми на вашата община?
- Кои са най-изявените проблеми на техническата инфраструктура на територията на вашата община ?
- Силните, положителните страни на вашата община
- Слабите, отрицателни страни на вашата община

- Кои зони в общината са с най-големи нерешени проблеми и трябва да се приоритизират?

Фигура 5: Основни проблеми за развитието на общината

Основните три проблеми, които са посочвани най-много сред анкетираните лица, касаещи общините, в които живеят са икономически проблеми (75,6%), социални проблеми (49,9%), проблеми на пътната и техническата инфраструктура (41%). Други проблеми, които респондентите открояват като основни и за които трябва приоритетно да се положат усилия за разрешаването им са демографските проблеми (38,4%) и екологичните проблеми (22,4%). Тези проблеми трябва приоритетно да се решават в населените места на територията на МИГ, в които анкетираните лица живеят. (Фигура 5)

На въпроса, касаещ основните проблеми на населените места, в които живеят анкетираните лица, са откроени като най-важни проблемите с липсата на достатъчно предприятия и работни места (53,4%), безработицата и ниските доходи (50,4%) и състоянието на техническата инфраструктура (34,6%), както и обезлюдяването (34,1%.

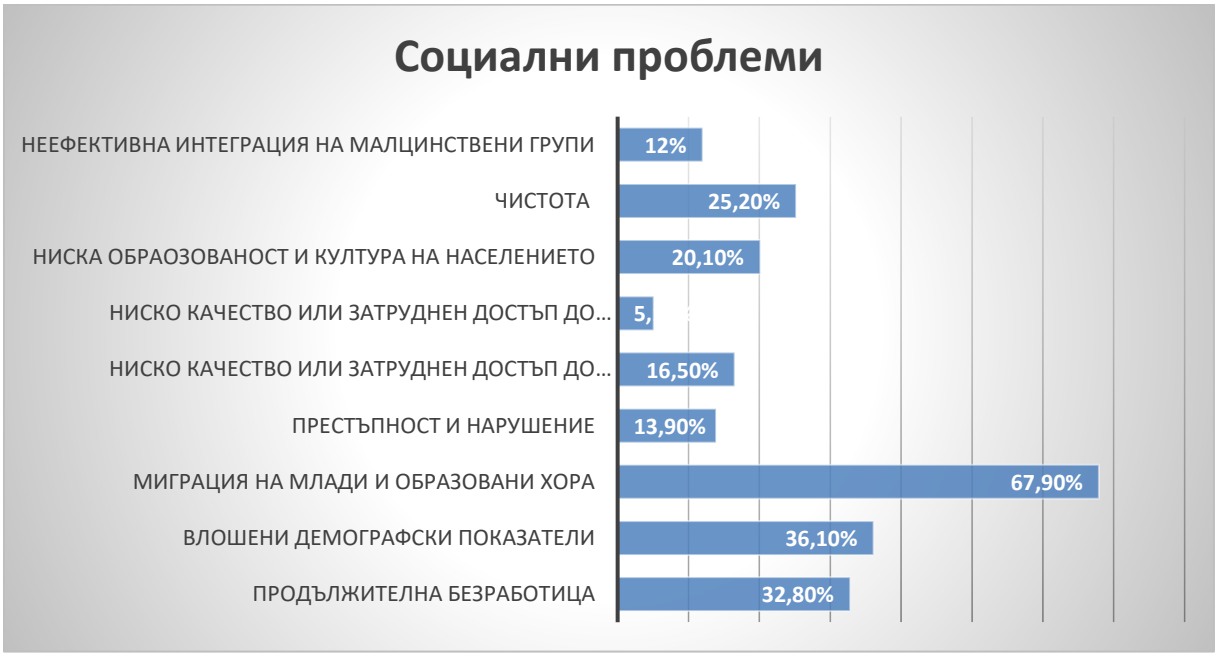
Фигура 6: Основни проблеми по населени места

Други проблеми, посочени от анкетираните са проблемите със сметосъбирането и чистотата (17,6%), ограничен достъп до културни събития (17,6%), ограничен достъп до здравни услуги (12,5%) и осветеността на улиците (6,4%).

Заинтересованите страни са посочили като най-изявени социални проблеми миграцията на младите и образовани хора от територията (67,9%). Другият основен проблем е влошеното състояние на демографските показатели (36,1%) – отрицателен естествен прираст, обезлюдяване и др. Друг идентифициран проблем от заинтересованите страни е продължителната безработица (32,8% от анкетираните). 25,2% от анкетираните смятат, че чистотата е основен социален проблем, 20,1% - ниската култура и образование на населението. Като основен проблем е посочена и неефективната интеграция на малцинствени групи, както и ниската им образованост. (Фигура 7)

Фигура 7: Социални проблеми

Сред най-значителните ***икономически проблеми***, заинтересованите страни са посочили:

- Като основен проблем „Недостига на квалифицирана работна ръка“, като той е посочен от 50,4% от анкетираните.
- Липсата на логистична база и подкрепа за стартиращи предприятия е посочен от 27% от анкетираните.
- Липса или недостатъчно развитие на високотехнологични и иновативни производства с висока добавена стойност е следващия проблем, идентифициран от 26,7% от запитаните.
- Липсата или лошото състояние на логистичната бизнес инфраструктура е посочена като следващ голям икономически проблем от 21,4% от анкетираните.
- Остарялата и амортизирана производствена база е посочена като проблем от 21% от анкетираните.

- 13,7% от анкетираните са посочили, че превесът на отрасли с ниска производителност е също значителен проблем на икономиката на територията.

Най-изявените проблеми на ***техническата инфраструктура*** на територията на вашата община, посочени от заинтересованите страни са:

- Лошото състояние на водоснабдяването е изведен като основен проблем на общините на територията – 64,4%
- Лошото състояние на пътната инфраструктура също е посочен като значителен проблем на местно ниво от 56%.
- Лошото състояние на местата за отдих на открито са изведени като проблем от 26,2% от запитаните.
- Недостигът на обекти за обществено обслужване (здравни, социални, културни обекти) е посочен като проблем от 23,7% от анкетираните.
- Лошото състояние на околната среда също е посочен като проблем от 23,4% от запитаните.
- Лошото състояние на сградния фонд на обществени сгради също е изведен като проблем от местните граждани.

Основните **силни страни** на територията на МИГ „Белово, Септември, Велинград“, посочени от заинтересованите лица, взели участие в проучването могат да бъдат обобщени, както следва:

→ Природни ресурси - въздух, гори, туристически пътеки, археологическо и културно наследство, минерални води и др.

→ Доброто ѝ местоположение, богата история, възможност за развитие във всяка сфера.

→ Наличие на потенциал за развитие на туризма.

→ Планински туризъм, СПА-хотели, балнеология, къщи за гости

→ Подобрена инфраструктура.

→ Близост до големи градове, наличие на ЖП транспорт и близост до магистрала, възможности за развитие на туризъм и животновъдство.

→ Богато природно и културно наследство, развита читалищна дейност в града и в квартала, средищно място и стратегическа локация за транспорт.

→ Мрежа от образователни институции за начално, основно, средно , средно професионално образование и детски градини.

→ Участие и реализиране на европейски проекти за развитие на територията.

Основните **слаби страни** на територията на МИГ „Белово, Септември, Велинград“, посочени от заинтересованите лица, взели участие в проучването могат да бъдат обобщени, както следва:

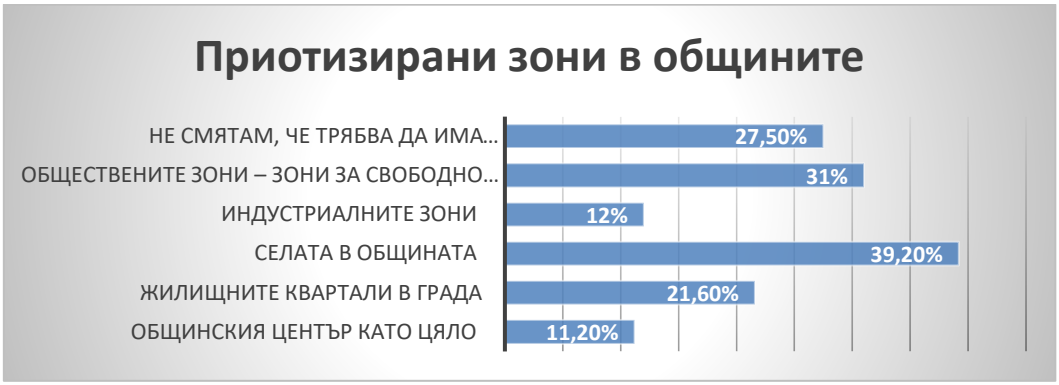

- → Лоша инфраструктура;
- → Неефективно местно самоуправление;
- → Лошо състояние на водопроводната мрежа;
- → Липса на големи предприятия, създаващи работни места;
- → Обезлюдяване, липсата на млади хора и възможности за тях;
- → Липса на културно- образователни събития;
- → Липса на квалифициран персонал;
- → Неизползване на историческите и културни обекти и забележителности за развитие на туризма.
- → Замърсяване на речните корита;
- → Нисък стандарт на живот – много ниска средно годишна работна заплата;
- → Недостатъчна инициативност и предприемачество;
- → Третокласната и четвъртокласната пътна мрежа е в лошо състояние, а на отделни места в крайно незадоволително;
- → Медицинска апаратура в здравните заведения и кабинетите е морално и физически остаряла;
- → Ниска степен на образованост на ромското население – липса на мотивираност у ромските децата за продължаване на образованието;
- → Недостатъчен капацитет на общината за управление на проекти, финансирани от европейските фондове.
- → Висока безработица;
- → Липса на социални и културни дейности;
- → Липсата на устойчивост за развитие на средния бизнес;
- → Недостатъчно добро поддържане на детски площадки и паркове и чистота;
- → Липса на обучения за преквалификация и работни места на територията на общината за безработни и др.
- → Необходимост от подобряване на социалните услуги и здравните услуги;
- → Липса на интеграция на ромите.
- → Липсата на екологична култура у населението;
- → Лошо състояние на сградния фонд – социални и здравни заведения, културни и спортни;
- → Неразвита кръгова икономика;
- → Липса на разделно събиране, извозване и рециклиране на отпадъци;
- → Липса на общинска стратегия за развитие на късите вериги за доставка;

Според посочванията на респондентите, основните приоритети за бъдещо развитие на общините в територията на МИГ „Белово, Септември, Велинград“ са подкрепа и

стимулиране на дребния бизнес (58%), опазване на околната среда (17,8%), подобряване на средата на живот (12,4%).
Общинския център като цяло – 11,2%.
Според респондентите, зоните, в които трябва приоритетно да се инвестират средства са селата в общината (39,2%), обществените зони (31%), жилищните квартали в градове (21,6%), общинския център (21,6%) и индустриалните зони (12%).

Фигура 8: Приотиризирани зони в общините

-

- **Приоритети и цели на Стратегията за Водено от общностите местно развитие**

Третата част на анкетната карта е посветена на приоритетите и цели, върху които трябва да се акцентира при разработване на Стратегията за Водено от общностите местно развитие за периода 2023 – 2027 на МИГ Белово, Септември, Велинград.

Формулирани са осем въпроса, целящи идентифициране на приоритетите и целите, които трябва да бъдат включени в Стратегията за Водено от общностите местно развитие. Въпросите са следните:

- Кои са приоритетните според Вас цели, върху които да се акцентира при разработването на новата Стратегия за ВОМР 2023-2027г. на МИГ Белово, Септември, Велинград?
- Кои са приоритетните според Вас цели, върху които да се акцентира при разработването на новата Стратегия за ВОМР 2023-2027г. на МИГ Белово, Септември, Велинград?
- Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027г.:
- Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027г.
- Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027г.
- Програма „Образование“ 2021-2027г.
- Програма „Околна среда“ 2021-2027г.
- В периода 2023-2027 г. МИГ Белово, Септември, Велинград може да включва в СВОМР финансиране от още няколко програми, извън Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони

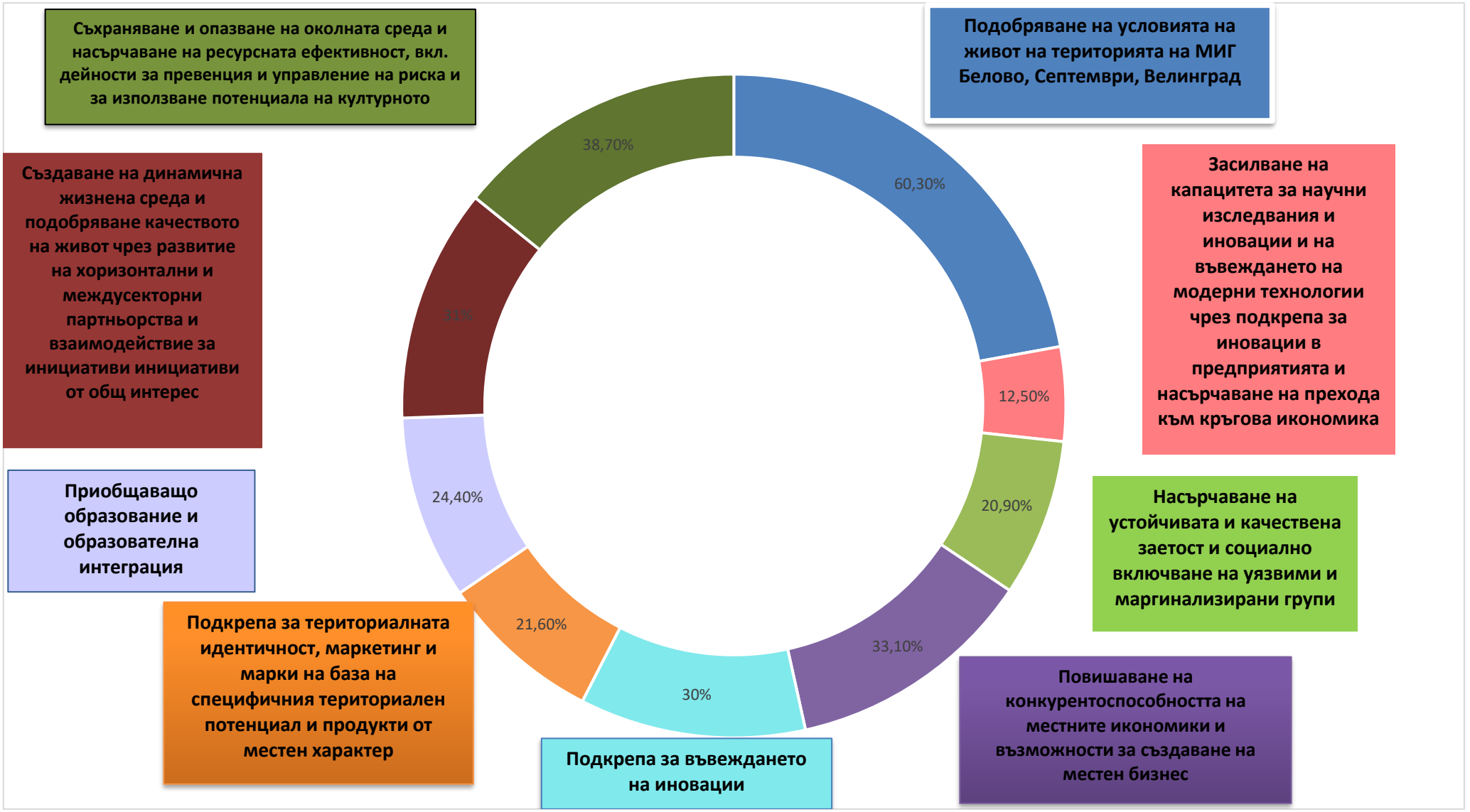
(СПРЗСР) 2023-2027 г. Моля, посочете от кои програми е необходимо да се включи финансиране според Вас?

Според посочванията на респондентите, трите основни приоритети, върху които трябва да се акцентира при разработване на Стратегията за ВОМР и за бъдещо развитие на общините в територията на МИГ, са подобряване на условията на живот на територията на МИГ Белово, Септември, Велинград (60,3%), съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност, вкл. дейности за превенция и управление на риска и за използване потенциала на културното наследство (38,7%) и повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес, включително чрез диверсификация и подкрепа за алтернативни дейности (33,7%).

31% от респондентите са посочили, че създаването на динамична жизнена среда и подобряване качеството на живот чрез развитие на хоризонтални и междусекторни партньорства и взаимодействие за инициативи от общ интерес, както и на практики и модели за добро управление и участие на заинтересованите страни в развитието на територията, като основа за териториално като основа за териториално развитие следва да бъде сред приоритетите, заложени в Стратегията за ВОМР, а 30% смятат, че подкрепата за въвеждането на иновации също е от съществено значение.

Голяма част от респондентите (24,4%) смятат, че приобщаващо образование и образователна интеграция трябва да залегнат в приоритетите на новата Стратегия за ВОМР за периода 2023 – 2027, както и за 20,9% от респондентите залагат като основен приоритет и насърчаване на устойчивата и качествена заетост и социално включване на уязвими и маргинализирани групи. Подкрепа за териториалната идентичност, маркетинг и марки на база на специфичния териториален потенциал и продукти от местен характер е важен приоритет да 21,6% от респодентите, а 12,5% определят засилването на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии чрез подкрепа за иновации в предприятията и насърчаване на прехода към кръгова икономика чрез подкрепа за инвестиции в предприятията с цел подобряване на ресурсната ефективност (Фигура 9).

Фигура 9: Приоритети и цели, върху които трябва да се акцентира при разработването на Стратегията за ВОМР

Съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност, вкл. дейности за превенция и управление на риска и за използване потенциала на културното
Подобряване на условията на живот на територията на МИГ Белово, Септември, Велинград
Създаване на динамична жизнена среда и подобряване качеството на живот чрез развитие на хоризонтални и междусекторни партньорства и взаимодействие за инициативи инициативи от общ интерес
Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии чрез подкрепа за иновации в предприятията и насърчаване на прехода към кръгова икономика
Приобщаващо образование и образователна интеграция
Насърчаване на устойчивата и качествена заетост и социално включване на уязвими и маргинализирани групи
Подкрепа за териториалната идентичност, маркетинг и марки на база на специфичния териториален потенциал и продукти от местен характер
Повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес
Подкрепа за въвеждането на иновации
38,70%
60,30%
31%
12,50%
24,40%
20,90%
21,60%
33,10%
30%

Следващите въпроси разглеждат кои от интервенциите/мерките по различните програми трябва да бъдат включени в Стратегията за ВОМР на МИГ Белово, Септември, Велинград за програмен период 2023 – 2027 г. според заинтересованите страни. По въпроса са посочени пет програми, като към всяка са посочени дейности. Респондентите могат да избират повече от една дейност по всяка от четирите програми.

По програма „Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони“ респондентите са посочили, че инвестиции за подкрепата на местната идентичност и културно наследство (44,30%) е изключителна важна за развитието на територията. На следващо място, респондентите са посочили (41,5%), че инвестициите в туристическа инфраструктура също са от съществено значение, както и инвестициите за запазването на духовния и културния живот на населението в селските райони (39,7%). Инвестициите в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура в селските райони и инвестициите в земеделските стопанства са посочени като много важни за развитието на територията, съответно от 30,8% и 25,52% от респондентите. Инвестициите за неселскостопански дейности в селските райони и инвестициите в горския сектор също са посочени като важни за близо 25% от респодентите.

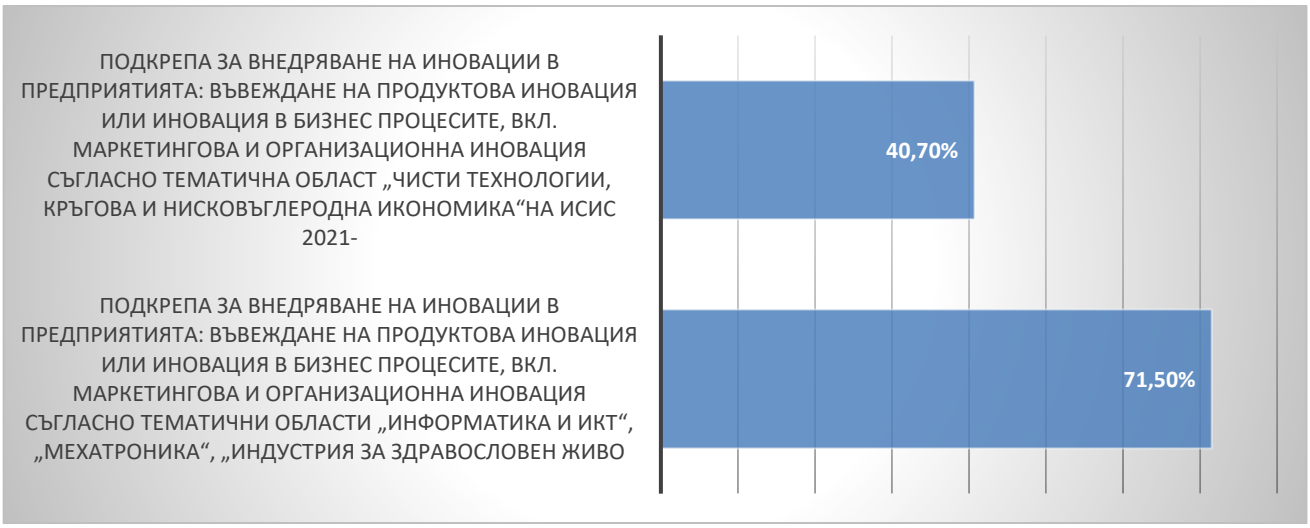
Другите пет дейности, които също представляват интерес, но значително по-малък са за мерките, свързани с инвестиции в земеделските стопанства, насочени към опазване на компонентите на околната среда, инвестициите за преработка на селскостопански продукти и инвестициите за преработка на селскостопански продукти насочени към опазване на компонентите на околната среда, както и за непроизводствени инвестиции в земеделските стопанства и инвестиции за първична преработка на дървесина.

Фигура 10: Представляващи интерес дейности по Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027г

По програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ респондентите са посочили, че подкрепата за внедряване на иновации в предприятия, съгласно тематични области „Информатика и ИКТ“, „Мехатроника“, „Индустрия за здравословен живот и биотехнологии“, „Нови технологии в креативните и рекреативните индустрии“ на ИСИС 21-27 (71,5%) представлява по-голям интерес, отколкото тази подкрепа за внедряване на иновации, която е съгласно тематична области „„Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика“ на ИСИС 2021-2027“ на ИСИС 2021-2027 (40,7%).

Фигура 11 Представляващи интерес дейности по програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021 – 2027

Предложените четири дейности по програма „Развитие на човешките ресурси“ срещат интерес сред анкетираните лица. По една от четирите дейности интересът е най-голям, спрямо останалите три. Тя е свързана с дейности за осигуряване на достъп до заетост на лица над 29 годишна възраст (70,7). По-голям интерес (57,3% от всички посочвания) се забелязва и към дейности за активиране на безработни/неактивни младежи до 29 г. 37,4% от отговорите на респондентите на въпроса са за дейности за активен живот на възрастните в пенсионна възраст и остаряване в добро здраве. По-малък е интересът към дейности за социално-икономическа интеграция на маргинализираните групи като ромите (17,6%). Фигура 12

Фигура 12: Представляващи интерес дейности по програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021 - 2027

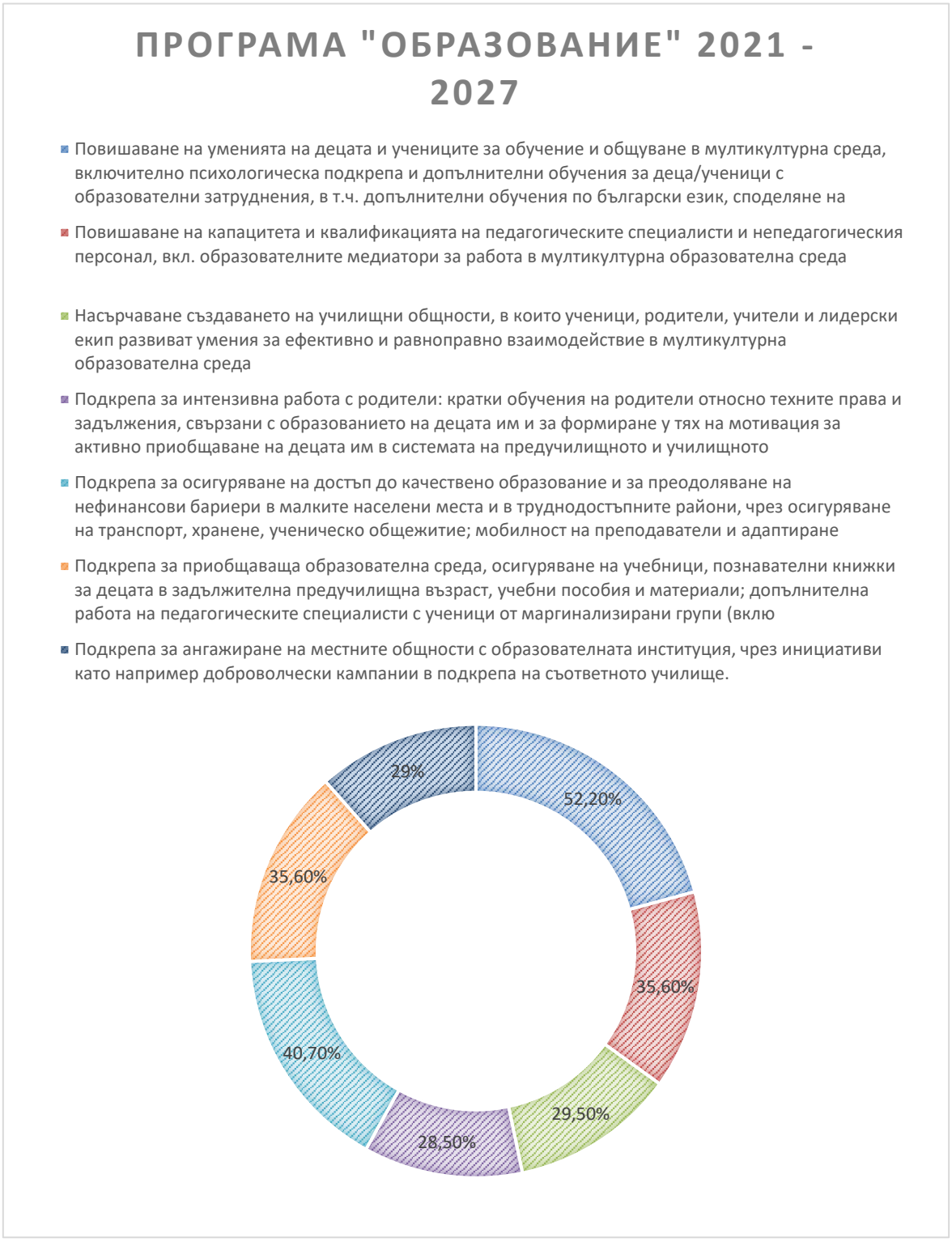

В областта на програма „Образование“ са определени 7 дейности, които бъдещата стратегията за ВОМР може да обхване и биха представлявали интерес сред заинтересованите групи (лица). От респондентите предимно са избирани две от тях.

Те се отнасят за повишаване на уменията на децата и учениците за обучение и общуване в мултикултурна среда (52,2%) и подкрепа за осигуряване на достъп до качествено образование и за преодоляване на нефинансови бариери в малките населени места и в труднодостъпните райони (40,7%). Равен брой от респодентите – 35,6% отбелязват, че интерес за тях ще представляват повишаването на капацитета и квалификацията на педагогическите специалисти и непедагогическия персонал и подкрепата за приобщаваща образователна среда. Другите три дейности, които също

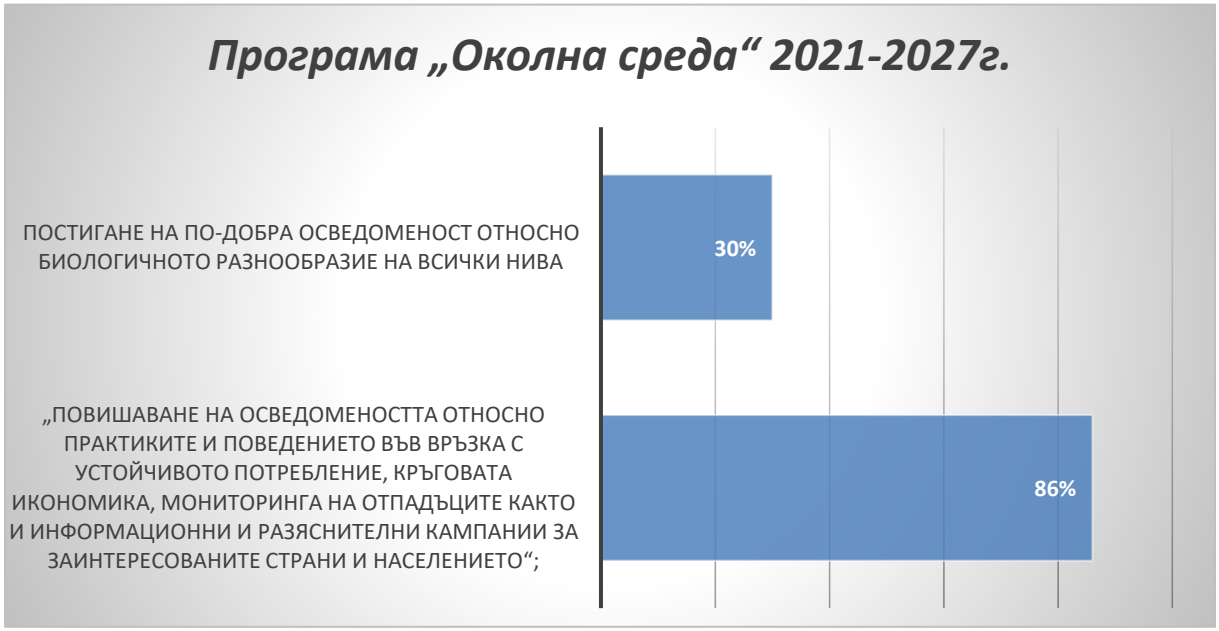
представляват интерес, но по-малък, са за насърчаване на създаването на училищни общности (29,5%), за подкрепата за ангажиране на местните общности с образователната институция (29%) и за подкрепата за интензивна работа с родители (28,5%). Фигура 13

Фигура 13: Представляващи интерес дейности по програма „Образование“ 2021 – 2027

Що се отнася до програма „Околна среда“ като потенциален източник на финансиране в бъдещата стратегия за ВОМР, в нея са посочени две дейности, от които респондентите могат избират. Дейностите за повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението (86%) срещат по-голям интерес, отколкото дейностите за постигане на по-добра осведоменост относно биологичното разнообразие на всички нива (30%). Фигура 14

Фигура 14: Представляващи интерес дейности по програма „Околна среда“ 2021 - 2027

Последният въпрос от този раздел, посочва, че 62,8% от респондентите желаят в Стратегията за Водено от общностите местно развитие през периода 2023 – 2027 година да бъдат включени мерки от Програма „Образование“ 2021 – 2023, 55,2% са на мнение, че трябва да се включат мерки от Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021 – 2027, 48,9% от програма „Околна среда“ 2021 – 2027 и 47,3“ от Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021 – 2027 година.

- **Готовност на заинтересованите страни за реализацията на проекти по Стратегията за Водено от общностите местно развитие**

За целите на разработване на Стратегия за Водено от общностите местно развитие, съобразена изцяло с конкретните нужди на територията, в анкетната карта е включена секция за представяне на конкретни потребности или проектни идеи за всеки от заинтересованите страни.

При одобряване на бъдещата СВОМР, 16% от респондентите ще кандидатстват с техен проект пред МИГ. Други 43,3% от отговорилите лица обмислят възможността за кандидатстване, а трети (33,6%) не възнамеряват да кандидатстват. Сред респондентите

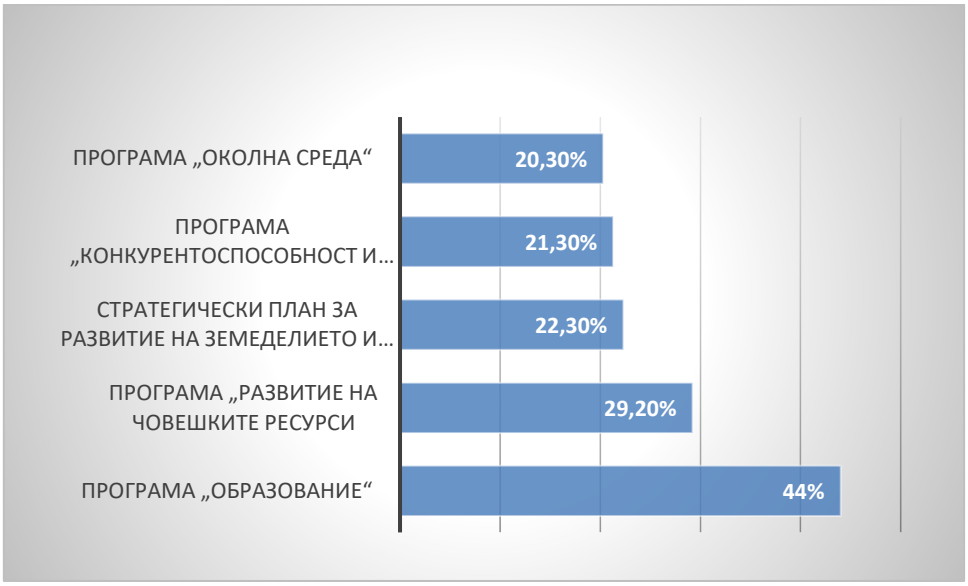
най-малък е делът на тези (4%), които в предходен период са кандидатствали и ще кандидатстват отново, в случай че бъде одобрена бъдещата СВОМР, а 8% са тези, които са реализирали проект в предходен и възнамеряват отново да кандидатстват. Фигура 15

Фигура 15: Готовност на респодентите за кандидатстване през Стратегията за ВОМР

Сред анкетираните лица най-голям дял имат тези, които ще кандидатстват с проект пред МИГ по Програма „Образование“ 2021 – 2027 година (44%), Програма „Развитие на човешките ресурси 2021 – 2027 (29,2%), Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2021 – 2027 (22,3%), Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021 – 2027 (21,3%) и най-малък е интересът по Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 (20,3%). Фигура 16

Фигура 16: Интерес по програми

По отношение на размера на планираната инвестиция, най-голяма част от респондентите са посочили, че биха кандидатствали до 30 000 лева (28,9%), 17,9% биха кандидатствали за сума между 150 001 и 200 000 лева, 15,3% за сума между 30 001 и 50 000 лева. 11,1% биха се възползвали от сума между 50 001 и 100 000 лева.

Изводи и резултати след анкетното проучване

След проведеното анкетно проучване сред местното население на територията на МИГ (заинтересовани страни) и след индивидуален анализ на получените отговори могат да се направят следните изводи, които служат за основа за определяне на приоритетните области за финансиране в СВОМР:

- Основните потенциали за развитие на територията на МИГ, които очертават респондентите, са красивата и съхранена природа, богатото културно наследство и наличието на минерални води и възможности за развитие на туризъм;
- Приоритетните проблеми за решаване на територията на МИГ „Белово, септември, Велинград“ са липсата на достатъчно предприятия, които да осигуряват заетост, безработицата и ниските доходи и състоянието на техническата и пътната инфраструктура, както и обезлюдяването на територията.
- Най-големите социални проблеми на територията са миграцията на младите и образовани хора към по-големи населени места и чужбина, влошените демографски показатели и продължителната безработица.
- Трите най-сериозни икономически проблеми са недостигът на квалифициран персонал, липсата на логистична база и подкрепа за стартиране на нови предприятия и липсата или лошото състояние на логистичната бизнес инфраструктура.
- Най-изявените проблеми по отношение на техническата и пътната инфраструктура са лошото водоснабдяване и липса на канализация, лошото състояние пътната инфраструктура и лошото състояние местата за обществено ползване.
- Трите приоритета за бъдещо развитие на територията на МИГ според анкетираните лица, трябва да са подобряване на условията на живот на територията, съхраняването и опазването на околната среда и насърчаването на ресурсната ефективност, вкл. дейности за превенция и управление на риска и за използване потенциала на културното наследство и повишаване на конкурентоспособността на местните икономики и възможности за създаване на местен бизнес.
- Основните дейности, които трябва да бъдат включени в Стратегията за ВОМР според респодентите по Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони са подкрепата на местната идентичност и културно наследство, инвестициите в туристическа инфраструктура и инвестициите за запазването на духовния и културния живот на населението в селските райони. Инвестициите в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура в

селските райони и инвестициите в земеделските стопанства са посочени също като много важни за развитието на територията.

- Основните дейности, които предизвикват интерес сред респондентите по програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“, са тези за подкрепа за внедряване на иновации в предприятията, съгласно тематични области „Информатика и ИКТ“, „Мехатроника“, „Индустрия за здравословен живот и биотехнологии“, „Нови технологии в креативните и рекреативните индустрии“ на ИСИС 21-27.
- Основните дейности, които предизвикват интерес сред респондентите по програма „Развитие на човешките ресурси“, са тези за осигуряване на достъп до заетост на лица над 29 годишна възраст, както и дейностите за активиране на безработни/неактивни младежи до 29 г.
- По програма „Образование“ респондентите имат интерес към дейности за повишаване на уменията на децата и учениците за обучение и общуване в мултикултурна среда и подкрепа за осигуряване на достъп до качествено образование и за преодоляване на нефинансови бариери в малките населени места и в труднодостъпните райони.
- По програма „Околна среда“ по-голямата част от анкетираните лица са посочили, че за тях представляват интерес дейностите за повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението
- Над 50% от респондените имат намерение или обмислят възможност да кандидатстват с проект пред Местната инициативна група и по Стратегията за ВОМР за периода 2021 – 2027.
- Най-голям е интересът към програма „Образование“, но също така заинтересованите страни имат интерес за включване и на Програма „Развитие на човешките ресурси“, Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ и Програма „Околна среда“.
- Повече от половината респоденти са посочили, че биха кандидатствали за сума между 30 000 и 100 000 лева.

Раздел 3: Препоръки за изготвяне стратегията за ВОМР на МИГ „Белово, Септември, Велинград“ 2023-2027 г.

Настоящите препоръки са изготвени спрямо резултатите от проучването на заинтересованите страни и са част от процеса по определяне на конкретни цели, приоритети и дейности за бъдещата СВОМР на МИГ „Белово, Септември, Велинград“. Препоръките са следните:

- Препоръчително е Стратегията за ВОМР да бъде насочена към развитие на основните потенциали на територията на МИГ, като красивата и съхранена природа, минералните води, богатото културно наследство, изграждането на публична инфраструктура и развитието на туризма.

- Основните приоритети за развитието на населените места/общините на територията на МИГ е необходимо да бъдат с фокус подкрепа и стимулиране на дребния бизнес, създаване на възможности за заетост, подобряване на средата на живот (места за отдих, забавления, спортни съоръжения, площадки и др.); опазване на околната среда (зелени площи, води, въздух, управление на отпадъци и др.) и подобряване качеството на образованието.
- Основният принос на СВОМР трябва да бъде за повишаване на конкурентоспособността на местната икономика и създаване на възможности за започване на бизнес, насърчаване на социалното приобщаване и намаляване на бедността, и подобряване на достъпа до качествено образование и повишаване на квалификацията на населението;
- Потребностите на територията от развитие на бизнеса са насочени към развитие на туризма – подобряване на условията за развитие на туристическите дейности и продукти, развитие на услугите във всички сектори, както и развитието на селското стопанство и промишлеността. Следва да бъдат повишени иновационните възможности за развитие на предприятията на територията, така че да се отговори на съвременните изисквания за развитие на производството и да се създаде устойчивост и конкурентоспособност.
- В Стратегията за Водено от общностите местно развитие, трябва да бъдат включени мерки, насочени към уязвимите групи – хора в неравностойно положение, хора с увреждания, майки с деца, младежи, роми, хора със средно и по-ниско образование. Трябва да се създадат условия за повишаване на тяхната квалификация и мотивация, мерки за тяхното активно включване в социалния живот, психологическа подкрепа, както и да се осигуряват възможности за включване в заетост.
- Основен проблем на територията е нейното обезлюдяване и напускане на младите и образованите хора. Поради тази причина, трябва да се включат мерки, насочени към младежите от територията, чрез които да се насърчи заетостта им, да се създадат възможности за стартиране на собствена дейност, да се създадат условия за висококачествен живот и достъп до различни социални, образователни, културни, спортни и др. услуги, които да привлекат младите хора и да допринесат устойчивото им заселване на територията на МИГ.
- Сред една от основните потребности на обществото и повишаване на информираността на населението по отношение на проблемите, свързани с околната среда. Сред основните проблеми на територията, посочени от заинтересованите страни, са посочени замърсяването на реките, чистотата в градовете, унищожаване на биоразнообразието. За преодоляване на този проблем в Стратегията за ВОМР на МИГ Белово, Септември, Велинград следва да бъдат включени мерки, насочени към повишаване на информираността на населението относно опазването на околната среда и биоразнообразието на територията.